

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. JUDr. Milanem Janíčkem, advokátem, se sídlem Slovanská 21, Šumperk, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 11. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 111,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci žalobce JUDr. Milanu Janíčkovi, advokátu, **se nepřiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 6. 5. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 73, ustanovil zástupcem žalobce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2005, č. j. KUOK/16850/05/OSV-DS/7025/SD-117, JUDr. Milana Janíčka, advokáta.

Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 7. 2008, č. j. 4 Ads 91/2008 - 100, zamítl.

Podáním ze dne 25. 8. 2008 žalobce požádal soud, aby „*zrušil advokáta JUDr. Milan Janíček*“ a aby mu ustanovil JUDr. Víta Vohánku, který jej „*v této věci zastupuje u soudu*“.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 27. 11. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 111, žádost žalobce o změnu advokáta JUDr. Milana Janíčka zamítl. V odůvodnění soud uvedl, že žalobce svou žádost nijak neodůvodnil a nekonkretizoval, tento návrh se soudu jeví nedůvodným, a proto jej soud zamítl.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž žádal „zrušit vnuceného justičního podvodníka a krypla, který jedná proti mým zájmům a se mnou vůbec nekomunikuje“. Současně žádal o ustanovení JUDr. Víta Vohánky, advokáta.

Dne 19. 1. 2009 krajský soud předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 26. 1. 2009 stěžovatel poukázal na návrhy na zbavení způsobilosti k právním úkonům, které podal, a požádal, aby soud nařídil jednání a provedl dokazování. Uvedl, že jej JUDr. Milan Janíček, advokát podvedl a nesplnil jeho závazný pokyn ze dne 14. 1. 2009.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek § 102 a § 104 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že toto řízení o kasační stížnosti je specifické tím, že stěžovatel je zastoupen pravomocně ustanoveným advokátem, avšak z jeho podání zřetelně vyplývá, že tímto advokátem zastoupen být nechce. V takové situaci je namístě připustit, aby stěžovatel sám, ač je omezen ve způsobilosti k právním úkonům a ve smyslu § 33 odst. 3 s. ř. s. nemá procesní způsobilost, podal kasační stížnost a přednesl své námitky proti rozhodnutí, jímž krajský soud zamítl jeho žádost o změnu ustanoveného advokáta. Stejně tak nelze stěžovateli upřít právo uplatnit námitku podjatosti proti soudcům, kteří mají o takové kasační stížnosti rozhodovat. Stěžovatel námitku podjatosti nevzneshl, pouze upozornil na jím podané návrhy na zbavení způsobilosti k právním úkonům, které jsou absurdní a k nimž Nejvyšší správní soud nemůže přihlížet, neboť s otázkou ustanovení zástupce nesouvisí.

Vzhledem k povaze předmětu řízení, jímž je rozhodnutí o zamítnutí žádosti o změnu zástupce, jakož i vzhledem k rozsahu omezení stěžovatele ve způsobilosti k právním úkonům (stěžovatel je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní), nebrání podle názoru Nejvyššího správního soudu projednání kasační stížnosti stěžovatele ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s., ani § 33 odst. 3 téhož zákona.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatel usnesení krajského soudu napadl z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v

předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v této věci již rozhodoval o kasační stížnosti, která směřovala proti usnesení, jímž byl stěžovateli pro řízení o žalobě ustanoven zástupcem JUDr. Milan Janíček, advokát. Ve zmíněném rozsudku č. j. 4 Ads 91/2008 - 100, ze dne 29. 7. 2008, Nejvyšší správní soud vyšel ze své ustálené judikatury, podle které *právo na ustanovení zástupce (§ 35 odst. 7 s. ř. s.) není právem na ustanovení konkrétní osoby, kterou navrhovatel v návrhu označuje* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2005, č. j. 6 Ads 64/2005 - 25, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1372/2007, www.nssoud.cz). Od citované judikatury se Nejvyšší správní soud nemíní odchýlit ani v tomto rozsudku.

Podle § 35 odst. 8 (dříve odst. 7) první věta s. ř. s. navrhovateli (v tomto případě stěžovateli v řízení o žalobě), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Smyslem tohoto ustanovení je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která by jinak měla být osvobozena od soudních poplatků a u níž je takové ochrany třeba, neboť jen tak lze v kvalifikovaných případech (za splnění § 35 odst. 8 s. ř. s.) dosáhnout zásady rovnosti, jež se promítá v zákonem výslovně vyjádřené zásadě rovného postavení účastníků podle § 36 odst. 1 s. ř. s.

Má-li být tímto ustanovením založeno konkrétní subjektivní právo stěžovatele na odborné zastoupení osobou s právnickým vzděláním v řízení před soudem, pak toto právo je toliko právem na zástupce, jímž může být i advokát, nikoli však právem na konkrétního zástupce, kterého osoba navrhuje ustanovení zástupce ve svém návrhu označuje.

Ustanovil-li krajský soud stěžovateli zástupce z řad advokátů působících v blízkosti bydliště stěžovatele a v obvodu tohoto soudu, pak tento důvod nepovýšil nad žádné stěžovatelovo subjektivní právo ani nad žádný jeho právem chráněný zájem.

Konkrétní náplň povinností, jež JUDr. Milana Janíčkovi, advokátu přineslo usnesení o jeho ustanovení zástupcem stěžovatele, je závislá na aktuálních potřebách, které po dobu trvání takového zastoupení vyplynou jak z přímých pokynů stěžovatele, tak ze strany soudu, a přitom budou záviset na procesním vývoji sporu.

V případě soudního sporu, kde je zástupce soudem ustanoven, probíhá komunikace právního zástupce se soudem zpravidla bezprostředně, není tedy zcela nezbytné, aby zástupce vždy komunikoval se zastoupeným v rozsahu a způsobem odpovídajícím představám stěžovatele.

Činnost ustanoveného zástupce je vykonávána průběžně, povinnost k činnosti nastupuje často automaticky, bez dalšího výslovného pokynu ze strany zastoupeného či třetí osoby. Stěžovateli tento stav zajišťuje určitý stupeň právního komfortu, jehož se mu dostává prostřednictvím jistoty, že je správa jeho právních záležitostí v konkrétním soudním sporu trvale svěřena do rukou jeho zástupce.

Za tohoto stavu, uváží-li soud, že v rámci zastoupení stěžovatele přichází v úvahu nahlížení do soudního spisu (případně i do správního spisu, pokud nachází u tohoto soudu), možná následná procesní reakce ustanoveného zástupce vůči soudu, účast na jednání soudu, apod., pak není řešením nelogickým ustanovit stěžovateli zástupce z obvodu soudu, který řízení vede, navíc z okolí místa bydliště stěžovatele. Jde zároveň o řešení, jež nenaráží na žádnou ze základních zásad, jichž je třeba při rozhodování o této otázce šetřit, a není v rozporu ani se žádným ustanovením procesního předpisu, kterým je řízení před krajským soudem ovládáno (soudní řád správní).

Pokud jde o pokyn, jenž ustanovený advokát podle tvrzení stěžovatele nesplnil, Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatel tento pokyn udělil až dne 14. 1. 2009, a jeho namítané nesplnění proto nemůže mít žádný vliv na správnost napadeného usnesení vydaného dne 27. 11. 2008.

Po prostudování tzv. závazného pokynu Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel po ustanoveném zástupci požadoval, aby v jiných věcech, kde jej zastupuje, soudu předložil doplnění žalob obsahující dokumenty, které s projednávanými věcmi nesouvisí, žádost o spojení věcí, žádost o úhradu nemajetkové a majetkové újmy a žádost o provedení důkazu správními spisy. Stěžovatel dále požadoval, aby mu ustanovený zástupce zaslal kopii doplnění žaloby dříve, než je odešle na soud. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze ustanovenému zástupci vytýkat, že v doplnění žaloby uvedl jiné skutečnosti, neboť jako odborník posoudil potřebnost doplňovaných údajů jinak, než laik stěžovatel. Ustanovený zástupce se nikterak nezpronevěřil svým povinností ani účelu, pro který byl stěžovateli ustanoven. Kopii doplnění žaloby stěžovateli zaslal, jeho tzv. závazný pokyn tedy v nezbytném rozsahu splnil a současně stěžovateli umožnil, aby své doplnění žaloby soudu předložil sám. Po ustanoveném zástupci rozhodně nelze požadovat, aby svým podpisem zaštitil tvrzení, žádosti či návrhy, které se mu z hlediska jeho odbornosti jeví nesprávné, zbytečné či irelevantní (zaslání nesouvisejících dokumentů, nadbytečná žádost o provedení důkazu správními spisy, ve správním soudnictví neprojednatelná žádost o úhradu újmy a žádost o spojení věcí, o němž soud rozhoduje i bez návrhu a výlučně podle svého uvážení). Kasační námitka nesplnění tzv. závazného pokynu uděleného stěžovatelem proto není důvodná.

K námitce, že ustanovený zástupce se stěžovatelem nekomunikuje, Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel blíže nespecifikoval, v čem spočívá nedostatečnost ve vzájemné komunikaci. Z výše popsaných zjištění navíc jednoznačně vyplývá, že ustanovený zástupce se stěžovatelem komunikuje, upozorňuje jej na výzvy soudu, reaguje na jeho pokyny a zasílá mu podání, jež následně předkládá soudu. Ani tuto námitku proto Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

Stěžovatel v kasační stížnosti zcela nevhodně napadl svého zástupce, ustanoveného soudem, a vytýkal mu, že jedná proti jeho zájmům. Toto tvrzení však stěžovatel nijak nedoložil. Nejvyšší správní soud zjistil, že takový závěr nemá oporu ani v soudním spisu, neboť JUDr. Milan Janíček, advokát dosud neměl - z důvodu kasačních stížností stěžovatele a žádosti o změnu zástupce - příležitost naplnit účel svého ustanovení.

Z hlediska dalšího postupu krajského soudu v tomto řízení Nejvyšší správní soud poukazuje na svou konstantní judikaturu, podle které *o opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65, podobně též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 - 150, www.nssoud.cz). Pokud tedy stěžovatel v dalším řízení znovu uplatní návrh na změnu ustanoveného zástupce nebo návrh na zproštění JUDr. Milana Janíčka, advokáta, případně návrh na ustanovení JUDr. Víta Vohánky, advokáta, krajský soud o takovém návrhu rozhodne pouze tehdy, bude-li tento návrh obsahovat nové relevantní skutečnosti.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační námitky nejsou důvodné, kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 11. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 111, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Ustanovenému zástupci stěžovatele JUDr. Milanu Janíčkovi, advokátu Nejvyšší správní soud nepřiznal odměnu za zastupování stěžovatele, neboť z obsahu spisu nezjistil žádný úkon advokáta v tomto řízení, což je logickým vyústěním toho, že kasační stížností bylo napadeno právě usnesení, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o změnu advokáta JUDr. Milana Janíčka.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu